

Özet Bülten

Tarih : 31.01.2020

Sayı : 2020/24

Değerli Müşterimiz;

Son günlerde mevzuatımızda meydana gelen gelişmeler, konu başlıkları itibariyle aşağıdadır.

A- Konu Başlıkları;

-Bankacılık Sisteminin Gelişmediği Ülkelerden Yapılan Alımlara İlişkin Tevsik Zorunluluğu,

-T.C Devleti ile Vatandaşlık Bağı Bulunmayan Kişilerin Taraf Oldukları Kiralama İşlemlerinde Döviz Cinsinden Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirinin Değerlemesi

Söz konusu gelişmeleri konu başlıkları altında özetle bilgilerinize sunuyoruz.

B- Konu Özetleri;

1. Bankacılık Sisteminin Gelişmediği Ülkelerden Yapılan Alımlara İlişkin Tevsik Zorunluluğu,

İran ve Irak gibi bankacılık sektörünün gelişmediği ülkeler ile yapılan **ihracat ve ithalat işlemlerine** ait bedellerin banka üzerinden ödenmesinin mümkün olmadığı durumlarda, nakit olarak ödemelerin gerçekleştirilmesi nedeniyle, Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesi ile mükerrer 355 inci maddesi uyarınca cezai işlem uygulanıp uygulanmayacağı hususu aşağıda yer almaktadır.

Bilindiği üzere; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İspat Edici Kağıtlar" başlıklı 227 nci maddesinin birinci fıkrasında "Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanunun mükerrer 257 nci maddesinde, mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirme ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirleme hususlarında Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir.

Bu yetkiye dayanılarak tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar (5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan banka, 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanununa göre kurulan Posta ve Telgraf Teşkilatı A. Ş.) tarafından düzenlenen belgelerle tevsiki uygulamasının usul ve esasları 469, 479 ve 480 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile değişik 459 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirlenmiştir.

Bu bağlamda, tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğu kapsamına;

-Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında fatura almak zorunda olan birinci ve ikinci sınıf tüccarların, serbest meslek erbabının, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarların, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin ve vergiden muaf esnafın,

-Kendi aralarında ve tevsik zorunluluğu kapsamında olmayanlarla yapacakları,

-7.000 TL'yi aşan tutardaki her türlü tahsilat ve ödemeleri girmekte olup,

yine mezkûr Tebliğde belirlenen tahsilat ve ödemeler ise tevsik zorunluluğu dışında tutulmuştur.

Buna göre bahse konu uygulama kapsamında;

-İthalat bedellerinin ödenmesine ve ihracat bedellerinin tahsilatına ilişkin olarak Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinde yer alan yetki çerçevesinde herhangi bir düzenleme veya belirleme yapılmadığından,

-Mezkûr Kanun uygulamaları açısından, ihracat bedeli tahsilatlarının veya ithalat bedeli ödemelerinin,

aracı finansal kuruluşlar aracılığı ile yapılması ve bunlar tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi **zorunluluğu bulunmamaktadır.**

Söz konusu uygulama; tevsik zorunluluğu kapsamında 7.000 TL'yi aşan tutardaki her türlü tahsilat ve ödemelerle ilgili olup, **ihracat bedellerinin yurda getirilmesi ve bankalara satılması zorunluluğunu kapsamamaktadır.** (Kayseri Vergi Dairesi Başkanlığının 23.08.2019 tarih ve 65695 sayılı özelgesi)

2. T.C Devleti ile Vatandaşlık Bağı Bulunmayan Kişilerin Taraf Oldukları Kiralama İşlemlerinde Döviz Cinsinden Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirinin Değerlemesi

Öncelikler belirtmek gerekir ki; yurt dışında yerleşik yabancı bir vatandaşın (örneğin İngiltere'de yerleşik bir İngiliz vatandaşının) Türkiye'de sahip olduğu bir gayrimenkule ilişkin kira sözleşmesi, döviz cinsinden veya dövize endekli olarak düzenlenebilir.

Aşağıda bu çerçevede; T.C Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları kiralama işlemlerinde döviz cinsinden peşin tahsil edilmiş kira gelirinin değerlendirilmesi ile ilgili açıklamalarda bulunulmuştur.

Döviz cinsinden peşin tahsil edilmiş olan kira bedelinin pasif geçici hesaba kaydedilen tutarının, dönem sonlarında Vergi Usul Kanununun "Değerleme" hükümlerine göre ne şekilde değerlendirilmesine tabi tutulması gerektiği aşağıda belirtilmiştir.

Bilindiği üzere; 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 258 inci maddesine göre değerlendirme, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespitidir. Değerleme ölçüleri aynı Kanunun 261 inci maddesinde tespit edilmiş olup bu değerlendirme ölçüleri; maliyet bedeli, borsa rayici, tasarruf değeri, mukayyet değer, itibari değer, vergi değeri, rayiç bedel, emsal bedeli ve ücretidir.

Anılan Kanunun 260 inci maddesi uyarınca değerlemede, iktisadi kıymetlerden her biri tek başına nazara alınır.

Öte yandan, mezkur Kanunun;

-280 inci maddesinde, yabancı paraların borsa rayici ile değerlendirileceği, borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedelinin esas alınacağı, yabancı paranın borsada rayici yoksa, değerlemeye uygulanacak kurun Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit olunacağı; bu madde hükmünün yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da cari olduğu,

-287 nci maddesinde, gelecek hesap dönemlerine ait olarak peşin tahsil olunan hasılat ile cari hesap dönemine ait olup henüz ödenmemiş olan giderlerin mukayyet değerleri üzerinden pasifleştirilmek suretiyle değerlendirileceği,

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, yabancı para cinsindeki pasif geçici hesapların da Kanunun 280 inci maddesindeki esaslar doğrultusunda yabancı para değerlemesine tabi tutulması ve bu değerlendirme sonucunda ortaya çıkan kur farkının, gelir veya gider olarak dikkate alınarak dönem kazancıyla ilişkilendirilmesi gerekmektedir. (Antalya Vergi Dairesi Başkanlığının 09.09.2019 tarih ve 172924 sayılı öznelgesi)

Saygılarımızla
Hasan Zeki Süzen (YMM) – Ekrem Kayı (YMM)